

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับแต่ประเทศไทย ได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2505-2509) เป็นต้นมา ทิศทางการพัฒนาประเทศได้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น เช่น เด็กขาดสารอาหารน้อยลง อัตราการตายของคนลดน้อยลง มีคนไม่รู้หนังสือน้อยลง มีความสะดวกสบายจากการให้บริการของภาครัฐมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันการพัฒนาดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลกระทบใน หลายปัญหา เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาการกระจายรายได้ และปัญหาอาชญากรรม ปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

ปัญหาอาชญากรรมถือเป็นภัยที่ใกล้ตัวและนับได้ว่าเป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในประเทศ โดยหลายปีที่ผ่านมาสถิติการเกิดอาชญากรรมในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้กำหนดแผนนโยบายที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองโดยมุ่งขจัดปัญหาอาชญากรรมให้หมดสิ้นไปจากสังคมไทย โดยมอบหมายภารกิจดังกล่าวให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในกระบวนการยุติธรรม มีฐานะเป็นหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายที่ต้องรับผิดชอบต่อความสงบสุขในการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคมไทยตลอดเวลา ทำให้กล่าวได้ว่า ภารกิจตำรวจเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตลอดเวลาโดยไม่สามารถหยุดพักได้

ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงถือได้ว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญของรัฐบาลในฐานะที่มีบทบาทหน้าที่รักษาความมั่นคงภายในของสังคมและบ้านเมือง การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การอำนวยความยุติธรรม การจัดระเบียบการจราจร และภารกิจอื่นๆ อีกหลายด้าน ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงต้องกำหนดนโยบายในการทำงานให้สอดคล้องกับภารกิจดังกล่าว โดยพัฒนาระบบวิธีการทำงานให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับมีความพร้อมที่จะทำงานอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อการให้บริการประชาชน (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2553)

สถานีตำรวจ เป็นหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่ เพื่อทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ดังนั้น ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ของตำรวจ ย่อมต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับในสถานีตำรวจเป็นกลไกสำคัญในการการขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยอาจกล่าวได้ว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตำรวจ ย่อมเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญก้าวหน้าหรือความล้มเหลวขององค์กรตำรวจ

ทั้งนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจของทุกหน่วยงานให้มีความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อรองรับต่อภารกิจที่มีเข้ามาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อการให้บริการประชาชน การฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพจิตความสามารถของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และมีความประพฤติที่ดี อยู่ในระเบียบวินัย มีคุณธรรม และรู้สำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เพื่อเป็นผู้พิทักษ์ สันติราษฎร์ได้อย่างมีศักดิ์ศรี และอาจกล่าวได้ว่าการที่จะทำให้งานนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สามารถบรรลุสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น มีปัจจัยหลายๆ ประการ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดความตื่นตัว และมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา นั้น ในเบื้องต้นพบว่า การสร้างขวัญกำลังใจให้เกิดขึ้นในการทำงานจะส่งผลต่อเนื่องมายังความพึงพอใจที่จะทำงานต่อไป และเมื่อมีปัจจัยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจให้คุณค่า เข้ามาเป็นตัวกระตุ้นจูงใจในการทำงานก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ เกิดความมุ่งมั่นในการทำงานในระดับสูง ดังเห็นได้จากการศึกษาของมาโนช จันทรเทีย (2550) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ช่วยให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานได้ส่งผลให้ข้าราชการตำรวจมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน มีความสุข และอยากที่จะทำงานอย่างทุ่มเทและเต็มที่ ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของมงคล สอนแก้ว (2548) ที่พบว่า ยิ่งทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการทำงานมากเท่าใดก็จะยิ่งช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน และส่งผลให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพขึ้นในระดับสูง เห็นได้ว่า ผลจากการศึกษางานวิจัยที่กล่าวถึง ได้กล่าวถึงความสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน โดยชี้ให้เห็นว่ามีอิทธิพลต่อระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นอันมาก โดยเฉพาะกับผู้ที่อยู่ในระดับปฏิบัติงาน

ตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร เป็นหน่วยงานระดับกองบังคับการ ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 8 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริม พัฒนาให้ผลการปฏิบัติงานของตำรวจในสังกัด บรรลุภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข รักษาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ผู้วิจัยเห็นว่า การทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร สามารถเกิดแรงจูงใจในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถช่วยนำพาให้ตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรเข้าสู่เป้าหมาย

ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว ดังนั้น การแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมในการกระตุ้นใจ เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร ได้ทุ่มเทแรงกายแรงใจ และเสียสละ อุทิศตนในการทำงานได้อย่างเต็มที่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารทุกระดับจำเป็นต้องให้ความสนใจอย่างมาก ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าปัจจัยจูงใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร เพื่อได้ใช้ข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ เสนอให้กับผู้บังคับบัญชาใช้เป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงการบริหารงาน ตลอดจนวิธีการปฏิบัติงาน อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อทางราชการต่อไป แนวคิดในการเพิ่มแรงจูงใจในการทำงานเพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรมีความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้น ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลงานด้านการป้องกันและปราบปรามของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจในการทำงานกับประสิทธิผลงานด้านการป้องกันและปราบปรามของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร

สมมติฐานการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงตั้งสมมติฐาน ดังนี้

1. ปัจจัยจูงใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
2. ประสิทธิภาพงานด้านการป้องกันและปราบปรามของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
3. ปัจจัยจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลงานด้านการป้องกันและปราบปรามของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร อย่างมีนัยสำคัญ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้มีการกำหนดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรในจังหวัดชุมพร จำนวน 16 แห่ง
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้นำแนวคิดแรงจูงใจในการทำงาน แนวคิดการบริหารงานตำรวจในทศวรรษที่ 21 และภารกิจของงานด้านการป้องกันและปราบปราม มาใช้เป็นตัวแปรในการศึกษา
3. ขอบเขตด้านประชากร คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร จำนวน 16 แห่ง
4. ขอบเขตด้านเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม 2554

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้บังคับบัญชาตำรวจ หมายถึง ผู้บังคับบัญชาตำรวจตั้งแต่ระดับสารวัตรขึ้นไป ที่เป็นหัวหน้าฝ่าย/กลุ่มงานในสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดชุมพร ซึ่งมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้ดำเนินการตามภารกิจจนบรรลุผลสำเร็จ

ปัจจัยจูงใจ หมายถึง ปัจจัยต่างๆ หรือสิ่งเร้าที่มากระตุ้นให้เกิดความเต็มใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นพลังผลักดันให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับการบรรลุเป้าหมายของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การที่สถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรได้ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่แสดงถึงการให้การยอมรับนับถือแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดความภาคภูมิใจที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงาน โดยวัดจากเรื่อง 1) การจัดกิจกรรมมอบประกาศนียบัตร 2) การสร้างวัฒนธรรมการชมเชยเพื่อนร่วมงาน

ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ หมายถึง การที่สถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร มีการมอบหมายงานได้เหมาะสมกับลักษณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรู้สึกชอบและสนุกกับการทำงานที่ได้รับมอบหมาย โดยวัดจากเรื่อง 1) การเปิดโอกาสให้แสดงความประสงค์ในการเลือกหน้าที่ 2) การได้ทำงานตามที่ตนเองถนัด

ความรับผิดชอบและอำนาจ หมายถึง การที่สถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร มีการมอบหมายความรับผิดชอบและอำนาจได้เหมาะสมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการทำงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการตัดสินใจ ซึ่งจะช่วยให้การทำงานสำเร็จคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ โดยวัดจากเรื่อง 1) การกระจายอำนาจตัดสินใจในการทำงาน 2) การได้รับมอบหมายความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น

ความก้าวหน้าในหน้าที่ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรมีการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งอย่างยุติธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งจะช่วยสร้างการยอมรับและกระตุ้นใจให้เกิดการทุ่มเททำงานอย่างเต็มความสามารถ โดยวัดจากเรื่อง 1) ความโปร่งใสในการพิจารณาการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง 2) มีระบบการพิจารณาความก้าวหน้าที่ได้รับการยอมรับ

เงินเดือน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าตนเองได้รับเงินเดือนที่เหมาะสมกับลักษณะของการทำงานที่ได้ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน โดยวัดจากเรื่อง 1) ความคุ้มค่าของเงินเดือนเมื่อเปรียบเทียบกับคุณค่าของงาน 2) การได้รับเงินเดือนที่เหมาะสมกับกับสถานะภาพของตน

โอกาสที่ได้รับการเพิ่มศักยภาพ หมายถึง การที่สถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร มีการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้ารับการพัฒนาดตนเองตามความต้องการแล้ว ย่อมช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีทักษะในการทำงานเพิ่มขึ้น และเห็นว่าตนเองมีความสำคัญต่อองค์กร ซึ่งจะช่วยให้เกิดการทุ่มเททำงานอย่างเต็มความสามารถ โดยวัดจากเรื่อง 1) การเปิดโอกาสให้เข้าอบรมในด้านต่างๆ 2) การได้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่

ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในการทำงาน โดยมีความขัดแย้งอยู่ในระดับที่ควบคุมได้แล้ว ย่อมส่งผลให้ความสัมพันธ์อยู่ในทางบวก โดยวัดจากเรื่อง 1) การมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีในสถานีตำรวจ 2) การมีความขัดแย้งในการทำงานในระดับต่ำ

การบริหารงาน หมายถึง การที่สถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรมีการบริหารงานได้เหมาะสมกับลักษณะของงานที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ปฏิบัติในระดับสูง เพื่อช่วยให้เกิดความคล่องตัวและการพัฒนาระบบการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยวัดจากเรื่อง 1) การเปิดโอกาสเจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการทำงาน 2) การทำงานได้อย่างคล่องตัว

สภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง การที่สถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรมีการบริหารจัดการเพื่อทำให้สภาพแวดล้อมในการทำงานสอดคล้องกับลักษณะของการทำงาน และเกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน อันส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสูง โดยวัดจากเรื่อง 1) การมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี 2) การมีอุปกรณ์ในการทำงานที่เอื้อกับการทำงาน

ความมั่นคงในงาน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าตนมีความมั่นคงในการทำงานในระดับสูง และไม่เกิดข้อผิดพลาดในการโดนออกจากราชการโดยง่าย โดยวัดจากเรื่อง 1) ความรู้สึกมั่นคงของงาน 2) การทุ่มเทในการทำงานอันเกิดจากความเชื่อมั่น

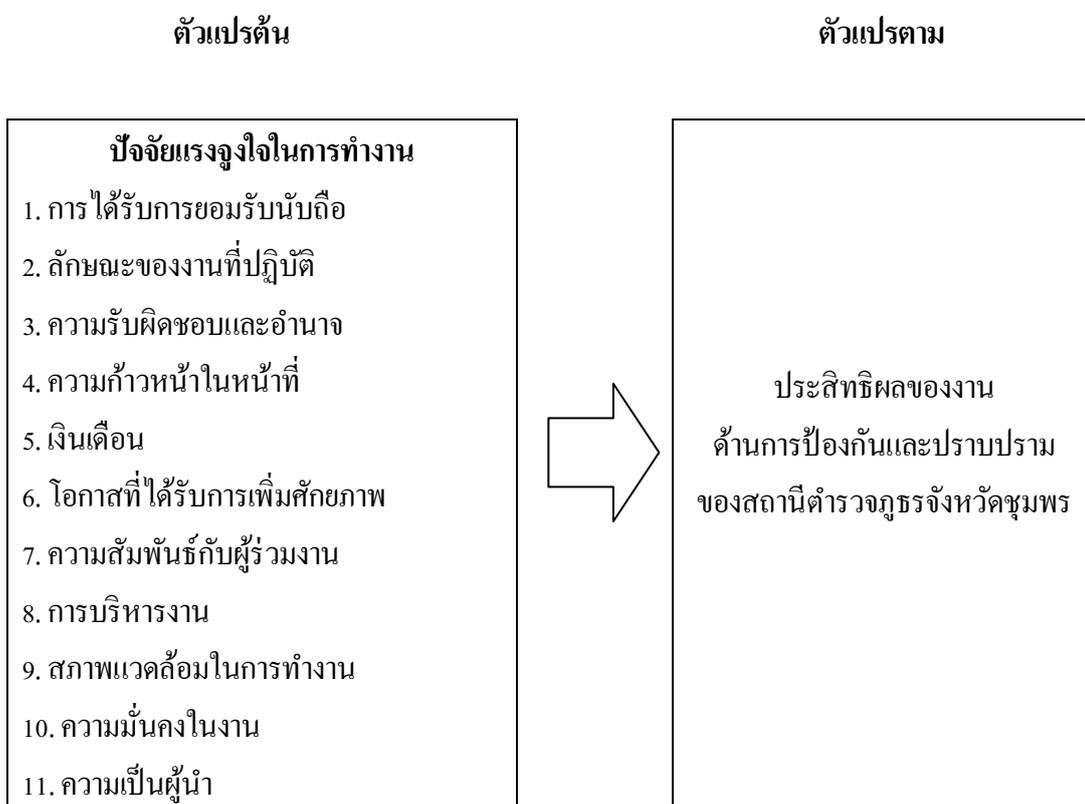
ความเป็นผู้นำ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเชื่อมั่นในความเป็นผู้นำของหัวหน้าหน่วยงานในระดับสูง โดยเฉพาะในการความยุติธรรมในการบริหารงาน โดยวัดจากเรื่อง 1) การใช้อำนาจด้วยความยุติธรรม 2) ความเชื่อมั่นที่มีต่อความเป็นผู้นำ

ประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดชุมพรในการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจของงานด้านการป้องกันและปราบปราม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดที่เหมาะสมกับการวิจัยดังนี้

ภาพ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย



ประโยชน์ของการวิจัย

1. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาการทำงานของเจ้าหน้าที่
ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรต่อไป
2. นำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาต่อ และเพื่อนำไปสู่การ
ประยุกต์ใช้ที่เหมาะสม และเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักวิชาการ นักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่สนใจ
ต้องการนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปพัฒนาต่อขุดต่อไป